

Resultat från Liv & hälsa ung 2011: Majoriteten av unga mår bra men flickors psykiska hälsa sämre än pojkars

De flesta ungdomarna i Örebro län anser att de mår mycket bra eller bra. Men flickor mår sämre än pojkar. Det visar undersökningen *Liv & hälsa ung 2011*. Undersökningen genomförs av Örebro läns landsting bland alla länets elever i skolår 7, 9 och år 2 på gymnasiet. I årets undersökning deltog närmare 8000 elever.

Mellan 78 och 92 procent, beroende på kön och skolår, anser att de mår mycket bra eller bra. De flesta ser också ljusst på framtiden. Bland pojkarna i årskurs 7 har högst andel svarat att de mår mycket bra eller bra. Bland flickorna i år 2 på gymnasiet har lägst andel svarat att de har bra eller mycket bra hälsa. Flickorna mår, i likhet med tidigare år, sämre än pojkarna. Men bland flickorna i årskurs 7 och 9 har en högre andel uppgett att de har god hälsa jämfört med tidigare år. För flickor i år 2 på gymnasiet är den allmänna hälsan i stort sett oförändrad. 62 procent av flickorna i år 2 på gymnasiet uppger att de ofta eller alltid under de tre senaste månaderna varit stressade i jämförelse med 25 procent av pojkarna i samma ålder. Flickorna upplever också värk, känner sig nedstämda och sover oroligt i mycket högre utsträckning än pojkarna.

– Det är glädjande att så många ungdomar i länet tycker att de mår bra och att de ser ljusst på framtiden. Det som är oroväckande är att den psykiska ohälsan bland flickor fortsätter att ligga på en alldeles för hög nivå, säger Marie-Louise Forsberg-Fransson, S, landstingsstyrelsens ordförande.

– När skolorna, länets kommuner och landstinget har tagit del av resultaten får vi se över och se om vi tillsammans ytterligare kan förbättra det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inom ramen för de folkhälsoavtal som finns i länet, säger Jihad Menhem, V, landstingsråd och ordförande i Nämnden för folkhälsa.

Skolket har minskat – skoltrivseln har ökat

De flesta elever trivs mycket bra eller ganska bra i skolan och det finns en positiv trend då trivseln har ökat de senaste åren. Skolket, som ses som en mycket viktig riskfaktor för ohälsa, har också minskat. Tryggheten i klassrummet har ökat något, främst i skolår 9. Överlag känner sig flickorna mer otrygga än pojkarna. Det gäller framför allt på nöjesställen, allmänna platser, i bostadsområdet på kvällen och på exempelvis bussar och tåg.

Övervikt och fetma vanligare bland pojkar

Övervikt och fetma har ökat bland framförallt pojkarna. I årskurs 9 har 18 procent av pojkarna övervikt och 4 procent fetma i förhållande till flickorna där 10 procent har övervikt och 2 procent fetma. Undersökningen visar dock att en högre andel killar än tjejer är fysiskt aktiva på sin fritid.

Lägre andel testar narkotika

Årets undersökning visar att en lägre andel ungdomar har använt narkotika i jämförelse med undersökningen 2009.

En positiv trend är också att en högre andel av eleverna i skolår 9 väljer att inte dricka alkohol. I år 2 på gymnasiet dricker dock var fjärde tjej och var femte kille så mycket alkohol att de klassas som riskkonsumenter.

En högre andel killar snusar i jämförelse med tjejer, men andelen killar som snusar varje dag har minskat. I år 2 på gymnasiet snusar 16 procent av killarna dagligen, i förhållande till 2 procent av tjejerna.

När det gäller rökning är det fler tjejer än killar som röker dagligen, 16 procent av tjejerna i år 2 på gymnasiet i förhållande till 11 procent av killarna. Bland flickor i skolår 9 har dock andelen dagligrökare minskat de senaste åren.

Preventivmedel inte självklart

De flesta killar och tjejer använder preventivmedel vid samlag. Men bland pojkarna på gymnasiet var det 20 procent som inte använde preventivmedel vid det senaste samlaget, i förhållande till 12 procent bland flickorna. I skolår 9 är motsvarande andelar 18 respektive 20 procent. Sedan undersökningen genomfördes har landstinget infört avgiftsfria besök upp till 25 år och även fria preventivmedel.

Fokus på att stärka skyddsfaktorer

– Flickors upplevda psykiska ohälsa, den riskfyllda alkoholkonsumtionen samt problematiken med övervikt och fetma är några av de områden som är särskilt angelägna att se över. Överlag är det viktigt att fokusera på att stärka skyddsfaktorer hos barn och unga. De viktigaste arenorna för detta arbete är förskola, skola, familj och fritid, säger Marie-Louise Forsberg Fransson, landstingsstyrelsens ordförande.

– En specifik insats som landstinget har gjort är projektet ”Ta ställning” som genomförts tillsammans med fotbollslaget KIF Örebro. Projektet har riktats till flickor i skolår 9 och syftar till att stärka flickors självkänsla. Projektet har kompletterat det arbete som landstinget redan gör i förebyggande och främjande syfte, säger Marie-Louise Forsberg-Fransson.

– Det tar tid innan vi ser vinsterna av det arbete som görs idag. Landstinget arbetar sedan länge med systematiska och målinriktade hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser för att åstadkomma en god och jämlik hälsa för hela länets befolkning, framförallt genom länets folkhälsoplan och folkhälsoavtal. Planen och avtalen är en styrka för vårt län som ger en långsiktighet och kontinuitet i arbetet, säger Jihad Menhem.

Mer information

Marie-Louise Forsberg-Fransson, landstingsstyrelsens ordförande, tel: 070 515 7409

Jihad Menhem, landstingsråd, ordförande Nämnden för folkhälsa, tel: 070 594 7189

Margareta Lindén-Boström, epidemiolog, Ledningskansliet, tel: 019-602 7059

Anna Philipsson, utredare barn och unga (uppdragsledare Liv & hälsa ung 2011), Ledningskansliet, tel: 019-602 7491

www.orebroll.se/livohalsaung

Om Liv & hälsa ung

Närmare 8 000 skolelever i Örebro län har besvarat frågor om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor i undersökningen Liv & hälsa ung 2011. De som har teckenspråk som modersmål har erbjudits att svara på teckenspråk i årets undersökning. Den första Liv & hälsa ung undersökningen genomfördes 2005 och har därefter följts upp vartannat år i länet. Resultaten från undersökningen används bland annat som underlag vid beslut och prioriteringar inom landstinget, kommunerna och andra organisationer, samt är ett stöd i skolans hälsofrämjande arbete. Undersökningen är genomförd av Samhällsmedicinska enheten vid Örebro läns landsting.

Om länets folkhälsoplan

I länets folkhälsoplan för 2008-2011 prioriteras insatser för barn och ungdomars hälsa och välbefinnande. I folkhälsoavtalen med kommunerna och Örebro läns idrottsförbund har bl.a. övervikt och fetma, psykisk hälsa och föräldrastöd prioriterats. Även fortsättningsvis planeras dessa områden att prioriteras. Landstinget, länsstyrelsen, länets kommuner och polisen har också en gemensam strategi för det alkohol- och drogförebyggande arbetet i länet. Mer information: www.orebroll.se/folkhalsa